

Undulat

Undulater (*Melopsittacus undulatus*) er små, strømlinede papegøjer (tilhører familien Psittacidae), der gennemsnitligt bliver 18-20 cm lange. De er udbredt over hele Australien, hvor de lever i middeltørre til let fugtige områder.

Den vilde undulat findes kun i farvevarianterne grøn eller grønlig med gult hoved, men man har i tidens løb fremavlet mange andre farvevarianter, bl.a. kan man få ensfarvede blå, gule eller hvide undulater i dyrehandlen.

Sociale behov/floksammensætning

I naturen er undulater udprægede flokdyr, og de skal derfor holdes to eller flere sammen. Ønsker man ikke æg og unger, kan to hanner fint gå sammen, mens hunner godt kan være lidt mere stridbare overfor hinanden. I så fald skal de selvfølgelig ikke holdes sammen.

Selvom man har to undulater, kan de godt blive tamme. Start eventuelt med at anskaffe én undulat, du kan gøre tam. Når det er sket, anskaffes en mere. Jo yngre undulaterne er, jo nemmere er det at gøre dem tamme.

Fodring

Det har førhen været almindeligt at bruge grit i form af sand/grus som bundlag i bure til stuefugle.

Der er dog flere grunde til, at man er begyndt at gå bort fra dette.

Grit i form af uopløseligt grus/sand/småsten er generelt ikke nødvendigt for papegøjer (ordenen Psittaciformes), der afskaller frøene med næbbet, inden de sluger dem. Tværtimod er der efterhånden en del, der tyder på, at uopløseligt grit i visse tilfælde kan ophobes i muskelmaven (kråsen) på papegøjerne, hvilket kan forårsage forstoppelse, der kan være yderst farlig for fuglens helbred. Dette gælder især for de større papegøjer som f.eks. amazonpapegøjer og nymfeparakitter.

Til mindre papegøjer såsom undulater og spurvefugle som f.eks. kanariefugle og pragtfinker kan man give en smule grit én gang ugentligt. Brug helst organisk/kalkholdigt grit i form af sepiaskaller og østersskaller (varmebehandlede strandskaller, fås i dyrehandler), der ikke giver samme risiko for forstoppelse og kan virke som kalktilskud, samtidig med at det giver en sund aktivering af fuglene, når de bearbejder skallerne. Østersskallerne må gerne være tilsat lidt trækul, der i små, kontrollerede mængder kan gavne fordøjelsen.

Undulater er små dyr, der hurtigt kan sulte, og skal derfor altid have adgang til frisk foder hele døgnet rundt.

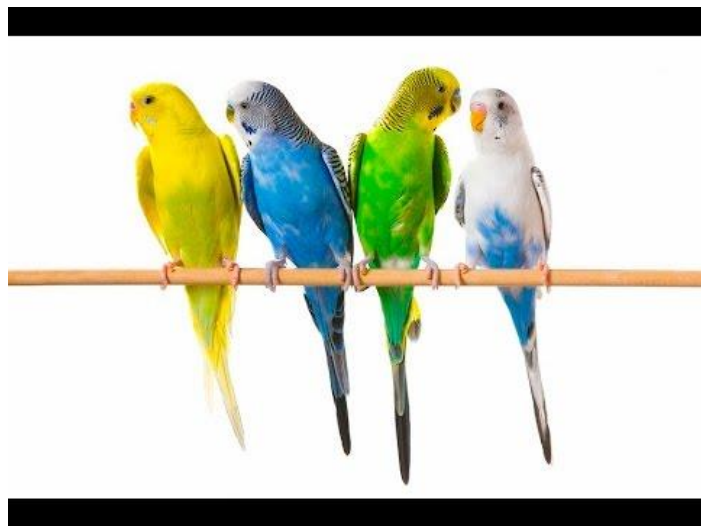
Som grundfoder kan man give en undulatblanding (speciel frøblanding). Suppler med frugt og grønt (se nedenstående).

I de senere år er det blevet muligt at købe færdiglavet pelleteret foder (foder i pilleform) til brug som supplerende grundkost til stuefugle. Fordelen ved dette foder som grundkost er, at det på forhånd er afstemt efter fuglens ernæringsmæssige behov for forskellige næringsstoffer, vitaminer og mineraler, hvilket hjælper til at sikre, at ens fugle altid får dækket disse behov. Til sammenligning kan frøblandinger i nogle tilfælde være for energirige/fedende og har ofte ikke den korrekte afbalancering af de forskellige vitaminer og mineraler, som er nødvendige for fuglene.

Har man fugle, der ikke har fået pelleteret foder før, og man ønsker at skifte dem over på dette, skal det ske gradvist, og det kan være nødvendigt at lokke fuglene til at spise det nye foder med små fif/teknikker i starten. Nogle fugle er vanedyr, når det kommer til kosten, og kan i begyndelsen være meget stædige med at afvise nye fødeemner, der ikke lige er godbidder. Man kan evt. rådføre sig med dyrlægen eller dyrehandleren, når man køber det pelleterede foder.

Pillerne kan fås i nogle dyrehandler og hos dyrlæger og fås i forskellige pille-størrelser, passende til de forskellige slags fugle. Supplér hver dag med frø, grønt og frugt.

Såfremt man fodrer med pelleteret foder, vil den rette vægtmæssige balance mellem fodergrupperne være: Ca. 30 % frøblanding, 40 % frugt og grønt og 30 % pillefoder.

Af grønt og frugt kan man give revne æbler og gulerødder samt salatblade, mælkebøtte, fuglegræs og agurk. Alt grønt bør være økologisk/usprøjtet. Mælkebøtteblade og fuglegræs findes som »ukrudt« i haver og vejkanter. Pas på, at der ikke er brugt sprøjtemidler eller er meget bilos de steder, hvor det plukkes. Alternativt kan man give »kattegræs« (fås i dyrehandlen). Giv ikke avocado eller kartofler, da de indeholder stoffer, der er giftige for fuglene.

Bland aldrig vådt foder som frugt og grøntsager med tørt foder som frø, pelleteret foder osv., for hvis det tørre foder begynder at mugne (og det gør det hurtigt, hvis det bliver fugtigt), kan det være meget giftigt for fuglen at spise. Fodr derfor med frø, grønt/frugt og evt. pelleteret foder i tre separate skåle. Frø bør altid opbevares i pakker/poser af papir, da indpakning i plast kan medføre, at frøene mister næringsværdi. Samtidig risikerer man at lukke fugt ind til frøene, så der kan dannes mug/svampesporer. Skålen med undulatblanding blæses ren for tomme frøskaller (gøres udendørs) og fyldes op hver dag.

Som kalktilskud kan man en gang om ugen give lidt varmebehandlede strandskaller, gerne tilsat trækul, der gavner fordøjelsen (produktet fås i dyrehandler). Kalkblokke eller sepiaskaller er også velegnede som kalktilskud.

Én gang om ugen gives et par dråber torskelevertran i undulatblandingen. Levertran er rigt på vitamin D, der hjælper fuglene med optagelse af kalk (som skal bruges til knogler, ved æglægning mv.).

Undulater kan tilbydes lidt proteintilskud i form af æggefoder, der består af sammenblandet hårdkogt æg og rasp, halvt af hvert. Giv en spiseskefuld af blandingen, én gang om ugen sammen med grundfoderet. Kan også købes i en dyrehandel.

Rent drikkevand gives dagligt i en skål eller drikkekar, evt. via et pumpeglas, da vandet ikke bliver så hurtigt beskidt i disse.

Burindretning

To undulater har behov for et bur på mindst 60 x 30 x 55 cm (længde x bredde x højde), men helst større, hvis man har plads til det, og en rigtig flyvevoliere er altid at foretrække. Brug altid firkantede bure, ikke runde. Runde/buede bure kan forvirre og stresse fuglene.

Ovennævnte minimumsburstørrelse er dog kun forsvarlig, hvis fuglene får en daglig flyvetur uden for buret, da undulater er gode flyvere, der har brug for megen motion.

Som bundlag i buret kan man bruge barkflis (fås i dyrehandler), der har den fordel, at barkstykkerne er store nok til, at fuglene ikke finder på at sluge dem, samtidig med at selve materialet har en desinficerende effekt. Alternativt til dette kan man bruge majsstrø, som er et ikke-støvende naturprodukt fremstillet af kværnede majsokolber (kan købes i dyrehandlen). Man skal dog altid holde øje med, om ens fugle ynder at spise af bundlaget, i så fald bør man skifte bundlagstype.

Bruger man sandpapir, skal det aldrig bruges alene som bundlag i buret, og man bør købe en variant fremstillet til fugle, som ikke indeholder skadelige stoffer såsom lim (købes i dyrehandler).

Udskift de runde siddepinde, der følger med buret, til naturgrene af forskellig tykkelse. De giver undulaten bedre »fodgymnastik«, og undulater nyder at gnave i friske grene. Derfor skal disse også udskiftes med jævne mellemrum. Grenene skal være så tykke, at fuglenes tæer kun kan nå $\frac{3}{4}$ rundt om grenen. Brug grene fra usprøjtede frugttræer. Grene fra hassel, bøg, ask, pil, poppel og ahorn m.fl. kan også bruges. Lad bark, kviste, blade og knopper blive på, fuglene er vilde med at pille i dem. Stil aldrig foderskåle mv. ind under siddepindene, da fuglene så kan få afføring ned i skålene.

Mange undulater elsker at bade, så køb et fuglebadekar til ophængning i den åbne burlåge, eller sæt en underskål i bunden af buret med vand op til ca. 2 cm's højde.

Buret skal altid stå hævet over jorden, så man undgår træk, samt ikke for koldt og ikke i direkte sollys.

Rengøring

Tomme frøskaller blæses væk fra frøskålen (gøres udendørs), så undulaten kan finde de hele frø. Vandet skiftes, og skålen/drikkeflasken vaskes dagligt. Frugt og grønt skal udskiftes hver dag. Daggamle rester af pelleteret foder fjernes, da det hurtigt kan mugne. Uspiste rester af proteintilskud fjernes, dagen efter det er blevet sat ind i buret.

Hold altid frø, pelleteret foder og vådt foder (»grønt«) adskilt, idet frø, der er begyndt at mugne pga. fugt, kan være meget giftige at spise for fuglene).

Frøskaller, ekskrementer og eventuelle fjer på bunden af buret skal støvsuges op dagligt eller mindst to gange om ugen. Fordelen ved let daglig rengøring er, at der er færre fjer- og støvpartikler i værelset. Det øger også ens egen trivsel.

Hele bundlaget udskiftes en gang om ugen. Hvis barkflis bliver meget fugtig/våd, kan der komme svampesporer, og i så fald skal bundlaget skiftes med det samme, og buret rengøres i bund. Majsstrø er god til at suge fugt og bør ikke udvikle mug, såfremt det skiftes ugentligt.

Håndtering

Skal undulaten være tam, er det vigtigt at vænne den til din nærhed, straks efter at den er anskaffet. Væn den til at gå op på din hånd og lad den sidde og hvile sig dér i længere tid, mens du forholder dig roligt. Jo oftere du tager den på hånden på denne måde, jo mere tam og fortrolig bliver den. Beløn den med en lille godbid under træningen.

Aktivering

Motion og aktivering er vigtigt for undulater. Lad fuglene komme ud og flyve en tur i værelset eller stuen hver dag. Byg eventuelt et fugletræ eller hæng en bakke med monterede grene op som landingsplads. Husk at lukke alle døre og vinduer og fjerne det, der evt. kan være farligt for fuglene. Store ruder bør være dækket af tynde gardiner el. lignende, når fuglene er ude af buret, da de ellers vil kunne komme til at flyve mod ruderne, med slemme skader til følge.

Man kan hænge forskelligt legetøj op i buret, men vær opmærksom på, at det ikke må være fremstillet af bly eller andet blødt metal, da det vil kunne give fuglene forgiftning. Spejle til undulater som »selskab« er ikke nødvendigt; lad i stedet fuglene have den naturlige sociale kontakt med hinanden i buret.

Livsforløb/formering

Undulater kan typisk blive op til ca. 10 år gamle og er kønsmodne, når de er ca. 6 måneder.

Holder man to undulater af forskelligt køn, vil det ofte ske, at de får lyst til at yngle.

For at parret kan yngle skal man give dem en redekasse, hvor de kan lægge æg og få unger. Redekassen anbringes uden på buret, så den ikke optager plads i buret. Et mindre og rundt indgangshul giver adgang til og fra redekasse/bur.

Man kan kun blive betaget af undulaternes spændende familieliv – og husk på, at undulater sagtens kan være tamme og fortrolige, selvom der er flere i samme bur.

Sundhed/sygdom

Som mange andre små fugle kan undulaten let få luftvejsinfektioner såsom bronkitis og lungebetændelse og skal derfor beskyttes mod træk/kulde.

Undgå at stille buret for varmt eller i direkte sollys, f.eks. bag en solbeskinnet rude, da det kan medføre hedeslag.

Undulater kan få forvokset næb, som i så fald skal klippes/trimmes hos dyrlægen.

Der findes en lidelse, særligt knyttet til undulater, kaldet »Scaly face«, som skyldes mider, der kan angribe fuglens næb, ansigt, ben og fødder, hvor de danner en gråhvid, skælliget belægning, idet miderne graver gange i fuglens hud/næb/kløer. Miderne kan smitte fra fugl til fugl og skal behandles hos dyrlægen.

Undulater er tilbøjelige til at blive overvægtige, undgå derfor at fodre for ensidigt med meget energiholdige frøblandinger, nødder eller andre fede fødeemner.

Vil du vide mere:

[Landsorganisationen Danske Fugleforeninger](#)